

Първо съобщение за наличие на кореново гниене (ризоктониоза) по бурчака (*Vicia ervilia*) в България

Автор(и): проф. д-р Петър Чавдаров, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков“ – Садово; доц. д-р София Петрова, Институт по растителни генетични ресурси „К. Малков“ – Садово, ССА; Йордан Рангелов, ИРГР – Садово, ССА

Дата: 18.08.2025 **Брой:** 8/2025

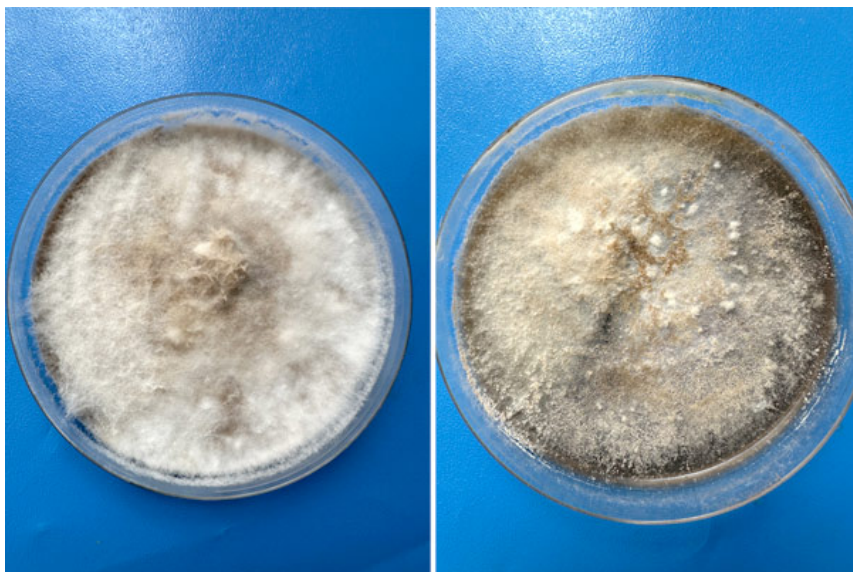
Бурчакът, или тъй нареченият „горчив фий“ (*Vicia ervilia* L.) Willd е от семейство Бобови (*Fabaceae*). Той принадлежи към род *Vicia* (фий), който се състои от около 160 едногодишни и многогодишни вида. *Vicia ervilia* е древна зърнено-бобова култура от средиземноморския регион. Тази култура е била на висока почит от земеделските стопани в Стария свят за подобряване на хранителната стойност на фуражите. Сега семената от *Vicia ervilia* представляват интерес не само като фураж, но и като потенциален компонент в функционални храни и хранителни добавки.

През 2025 г. в опитното поле на ИРГР – Садово бяха проучвани различни образци бурчак. Различните генотипи бяха оценявани по различни агроморфологични показатели, както и за развитието и разпространението на различни аерогенно преносими и почвени фитопатогени. При извеждането на наблюденията във фаза цъфтеж и начало на бобообразуване се констатираха единични растения със слаба хлороза, започваща от долните листа. Постепенно хлорозата обхващаше и листата от по-горните етажи, а в по-късен етап се отчиташе загиване на целите растения (сн. 1, 2). •

Симптоми на кореново гниене при бурчак

При прегледите бяха събрани инфектирани растителни проби, които бяха анализирани в лабораторията по „Фитопатология“ към Института. Болните растителни проби бяха промити и поставени върху хранителна среда (картафено-декстрозен агар) и инкубирани в термостат при 24° C за 14 дни. Динамиката на растежа на мицела се установяваше на всеки 3-ти ден. Първоначално отчетохме бързо мицелно развитие със стелещ се субстратен мицел. Оцветяването на въздушния мицел преминаваше от белезникав до светло-кафяв цвят. След 14 ден се извърши и микроскопски анализ и дигитално заснемане на образуванията на патогена. Установихме, че хифите са септирани и много често са разклонени под прав ъгъл. Склероциите са дребни, с неправилна форма, разположени по периферията и имат предимно кафяв цвят (сн. 3, 4)

Мицел на *Rhizoctonia solani*

След извършените лабораторни анализи беше идентифициран видът *Rhizoctonia solani*. Наблюдаваните симптоми при полски условия и естествен инфекциозен фон бяха доказани и чрез изкуствена инокулация на растенията при лабораторни контролирани условия.

Това е първо съобщение за наличие на кореново гниене по бурчака (*Vicia ervilia*) в България.

Почвообитаваща гъба *Rhizoctonia solani* е опасен почвен фитопатоген. Тя инфектира основно корените и стъблата на различни културни растения, включително и много бобови култури в различни части на света. Кореновото гниене причинено от тази гъба може значително да редуцира добива и качеството на получената продукция при зърнено-бобовите култури. Същия патоген е съобщен, като причинител на ризоктониоза по фасула в България.

Литература:

1. Бобев, С. 2009. Справочник за болести по културните растения.
2. Zohary, D, Hopf M. 2000. Domestication of plants in the Old World, Annals of Botany, 88 (4), 666.
3. Maxted, N., 1995. An Ecogeographical Study of Vicia sub genus Vicia. Systematic and Ecogeographic Studies on Crop Genepools 8. International Plant Genetic Resources Institute, Rome, Italy.
4. Salt, G. A. 1982. Factors affecting resistance to root rot and wilt diseases. Pages 259-267 in G.C. Hawtin and C. Webb, eds., Faba Bean Improvement. Martinus Nijhoff Publishers, The Netherlands.